

Jacek Przeniosło, Aleksander Jagodziński, Andrzej Iciek, Jerzy Grodnicki, Andrzej Gajewski, Waclaw Kołtoński

Czersk, gm. Góra Kalwaria, woj. warszawskie

Informator Archeologiczny : badania 9, 171-172

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

le przy produkcji przęślików z wapienia oraz dwa jaja, również z wapienia. W warstwie IVb-d odkryto fragmenty wapiennych ciosów ze zrujnowanego kościoła romańskiego, przęślik z różowego łupku, dwa klucze.

Stanowisko 3 /"Księża Góra"/

Wykonano dwa sondáže w celu weryfikacji wyników badań geofizycznych /I - zachodni 10 x 2,5 m i II - północny 12 x 3 m/. W I odkryto ślady dwóch jam z XI-XII w. W jedną z nich był wkopany piec kopułkowy z XII-XIII w., a w drugą dwa groby szkieletowe, z których górny niszczył dolny. Starszy, o metryce prawdopodobnie wczesnośredniowiecznej, zawierał nóż. W młodszym, zapewne późnośredniowiecznym, znaleziono kawałek cegły i fragment ciosu wapiennego. Dalsze fragmenty ciosów wystąpiły w wykopie II, w zasypisku połączonych piwnic budynków z XVI-XVII w., zniszczonych zapewne w 1656 r. przez Szwedów. Można się domyślać, że ciosy pochodzą ze znajdującego się w pobliżu romańskiego kościoła parafialnego, zblizonego pod względem surowca i jego obróbki do kościoła grodowego, którego ślady odkryto już poprzednio na Zamku.

Odkrycie pozostałości drugiego kościoła stanowi najważniejszy wynik badań. Poza tym istotne jest bezsporne stwierdzenie przerwy w funkcjonowaniu grodu na stanowisku 1 w czasie istnienia tam cmentarza. Odbudowa nastąpiła w XIII w., i to raczej dopiero w 2 połowie, a więc nie wcześniej niż w końcu panowania Konrada Mazowieckiego lub może nawet po jego śmierci.

CZERSK, gm. Góra Kalwaria
woj. warszawskie

Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badania prowadzili dr Jacek Przeniosło, mgr Aleksander Jagodziński, mgr Andrzej Iciek, mgr inż. Jerzy Grodnicki /metoda elektrooporowa/, mgr inż. Andrzej Gajewski /metoda geotermiczna/, prof. dr Wacław Kołtoński /metoda geokustyczna/. Finansował WKZ w Warszawie. Badania 1974 i 1975 r. Księża Góra - Zamek, wczesne średniowiecze i średniowiecze.

Badania archeologiczno-geofizyczne zostały wykonane w celu rozpoznania czerskiego zespołu osadniczego we wczesnym i późnym średniowieczu.

Badania geofizyczne wykonano metodą elektrooporową stosując profilowanie symetryczne, trójelektrodowe osiowe i poprzeczne. Pomiar wykonano zmiennoprądowym aparatem geoelektrycznym typu PLH-02.

Próbnie wykonano dwa profile geotermiczne /pomiar temperatury ziemi na głębokości 1 m i 1,20 m/.

W celu sprawdzenia możliwości wykorzystania zjawisk akustycznych dla potrzeb archeologii oraz do rozpoznania wewnętrznej struktury murów, po raz pierwszy zastosowano metodę geoakustyczną.

Badania geofizyczne umożliwiły zlokalizowanie szeregu anomalii, które mogą być podstawą wstępnej lokalizacji grobów, bądź pustek grobowych oraz wskazały na istnienie negatywu konstrukcji murowanej. W celu sprawdzenia wyników badań geofizycznych wykonano 9 wierceń małośrednicowych samojedną wiertnicą typu HW-1. Wiercenia te potwierdziły wyniki lokalizacji grobów odkrytych na omawianym terenie badanymi metodami.

Dzięki zastosowaniu metody geotermicznej uzyskano bardzo wyraźną anomalię termiczną, która pokryła się z wysokooporową anomalią geoelektryczną. Odwiercony w tym miejscu otwór /nr 9/ natrafił na pustki grobowe na głębokości 0,8-1,2 m i 1,3-2,2 m.

W trakcie badań geofizycznych uzyskano szereg doświadczeń metodycznych, a mianowicie:

- możliwość zastosowania geotermiki do badań archeologicznych,
- celowość wykorzystania wyżej wymienionej wiertnicy /wiercenie metodą rdzeniową i ślimakową/ jako środka szybkiej weryfikacji badań w określonych warunkach archeologicznych i geologicznych,
- zastosowanie techniki ETO do szybkiego opracowania dużej liczby pomiarów geoelektrycznych.

Zastosowana po raz pierwszy metoda geoakustyczna wskazała na realność jej wykorzystania do wykrywania różnic stanu zachowania murów oraz badania struktury konstrukcji murowanych.

DĘBCZYNO, gm. Rogowo
woj. koszalińskie
Stanowisko 3,6 i 8

Katedra Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Badania prowadzili mgr Hanna Kóčka-Krenz i mgr Czesław Strzyżewski /autor sprawozdania/ pod kierunkiem prof. dr. Jana Żaka. Finansował